

Beredskabsplan og handlevejledning

ved viden eller mistanke om vold og seksuelle overgreb
mod børn og unge

Indholdsfortegnelse

Indledning	side 3
Formål	side 4
Læsevejledning	side 5
Definitioner	
Psykisk vold	side 6
Fysisk vold	side 6
Seksuelle overgreb/vold	side 6
Tidlig opsporing	side 7
Håndtering af tvivl	side 7
Bekymring - mistanke – konkret viden	side 8
Tegn og signaler	
Seksuelle overgreb	side 10
Vold	side 12
Samtale med barnet / den unge	side 13
Forældresamarbejde og –inddragelse	side 14
Handlepligt	side 15
Handlevejledning	side 16
Mistanke om overgreb begået af en voksen	side 16
Viden om overgreb begået af en voksen	side 17
Mistanke eller viden om overgreb begået af en ansat	side 19
Mistanke eller viden om overgreb begået af et andet barn	side 20
Når underretningen er afleveret	
Center Børn & Læring	side 22
Politiet	side 22
Pressen	side 22
Sikkerhed for medarbejderne	side 23
Opfølgning	side 23
Oversigter til opslagstavlen	
Beredskabsplan/handlevejledning	side 24
Nyttige adresser og telefonnumre	side 25

Indledning

Denne beredskabsplan og handlevejledning henvender sig til alle professionelle i Stevns Kommune, der har med børn og unge at gøre.

Dokumentet indeholder Stevns Kommunes beredskabsplan og handlevejledning i forbindelse med mistanke eller viden om, at børn og unge i alderen 0-18 år har været udsat for fysisk, psykisk vold eller seksuelle overgreb.

Området er komplekst i praksis og i lovgivning og børn, der er udsat for overgreb, har krav på den bedst mulige hjælp. Beredskabsplanen er udarbejdet for at sikre, at alle ansatte, som arbejder direkte med børn og unge, kender og anvender Stevns Kommunes beredskabsplan ved vold og seksuelle overgreb mod børn og unge.

Beredskabsplanen og handlevejledningen kan hjælpe med til at holde fokus på barnet i situationen og til at huske alle detaljer midt i håndteringen af krise, følelser, usikkerhed, handletrang m.v. – Og, der vil være mange "gråzonesager" og aldrig to sager, der er ens.

Dette dokument er en del af den samlede "beredskabspakke", som også omfatter "Handleguide for dagtilbud" og "Handleguide for SFO, klub og skole".

Formål

Formålet med at udarbejde en beredskabsplan og handlevejledning er således:

- at øge bevidstheden om handlemuligheder og handlepligt i forbindelse med viden eller mistanke om vold eller seksuelle overgreb på et barn eller en ung under 18 år
- at tilstræbe en hurtig, ensartet og professionel håndtering af sager, der vedrører overgreb
- at afklare definitioner og begreber
- at formidle viden om tegn og signaler på børns mistrivsel, herunder om barnet kan være udsat for vold eller seksuelle overgreb
- at skabe overblik over egne og andres roller og opgaver i det tværfaglige samarbejde omkring barnet

Læsevejledning

Når der efterfølgende i dette dokument skrives om overgreb på børn, omhandler det hele aldersgruppen 0-18 år – og dermed også gruppen af unge mellem 14 og 18 år.

Når der i dokumentet tales om lederen, er det altid den nærmeste leder.

Når der i dokumentet tales om overgreb, omfatter det hele spektret fra seksuelle overgreb til fysisk vold og psykisk vold.

For at øge læsbarheden er der foretaget markeringer med farver, sådan at det fremgår hvad der er generelle oplysninger, hvad der er medarbejdernes opgaver, hvad der er ledelsens opgaver og hvad der er kommunens opgaver.

Generelle oplysninger

Medarbejderens opgaver

Ledelsens opgaver

Kommunens opgaver

Definition på seksuelle overgreb, fysisk og psykisk vold

For at kunne observere og reagere på viden eller mistanke om vold og seksuelle overgreb, er det vigtigt at definere, hvad der forstås ved dette.

Vold er en handling eller trussel, der uanset formålet kan krænke en anden persons integritet, eller som skræmmer, smerter eller skader personen – uanset om personen er et barn eller en voksen.

Volden kan have samme effekt på andre personer, der overværer eller overhører handlingen. Volden kan både være en bevidst handling eller en handling, der sker i affekt.

Uanset typen af vold, der begås mod et barn, så er der tale om en adfærd fra forældrene eller andre omsorgspersoner, som er ødelæggende for eller forhindrer udviklingen af et positivt selvbillede hos barnet. Enhver form for vold bringer barnets udvikling og sundhed i fare.

(Socialstyrelsen)

Tidlig opsporing

Det er vigtigt med tidlig opsporing af vold og seksuelle overgreb. Jo tidligere det opdages, at et barn er udsat for overgreb, jo bedre er prognosen for, at barnet ikke får svære traumer og senfølger af disse hændelser. Derfor er det afgørende at få kendskab til, hvilke tegn og signaler barnet kan udvise, når det udsættes for overgreb, så det stoppes så tidligt som muligt og en eventuel behandling af barnet kan iværksættes.

Der er mange tabuer forbundet med seksuelle overgreb og vold. Det er derfor afgørende, at den enkelte arbejdsplads, som arbejder med børn, skaber en kultur, hvor det er muligt at tale om tegn og signaler på overgreb. Det kan være vanskeligt at handle på en mistanke om overgreb, fordi symptomer og signaler ikke er entydige. – Ved jævnligt at drøfte emnet på arbejdspladsen og åbent forholde sig til risikoen, er der større chance for, at man handler – og handler rigtigt – når en mulig sag dukker op. Det er vigtigt at få opbygget viden og kendskab til ens egne personlige grænser og barrierer og italesætte emnet.

Nogle af de spørgsmål, der kan stilles, for at sætte en refleksion i gang på arbejdspladsen, er for eksempel:

- **Hvad er normalt? – fælles drøftelse af normer!**
- **Hvornår er det vi skal bekymre os? – hvordan takler jeg en "mavefornemmelse"?**
- **Hvordan reagerer og handler man selv, hvis man får mistanke om et overgreb?**
- **Er det i orden at forældre taler grimt og nedsættende til og om deres børn? – Eller tager hårdt fat i barnet i en opkørt situation?**
- **Hvem giver kys til hvem? – og hvor?**
- **Hvordan må børnene lege doktor- og numselege?**
- **Kan en elev, der ikke vil bade med andre, få lov til at smutte fra idræt 5 minutter før eller låne lærerens bad?**
- **Hvordan er normerne omkring sprog og omgangsformer børn og unge imellem?**
- **Hvornår er man som fagpersoner alene med børn, og hvordan er man det?**
- **Hvornår er et større barns fysiske interesse for et mindre barn naturligt og i orden?**

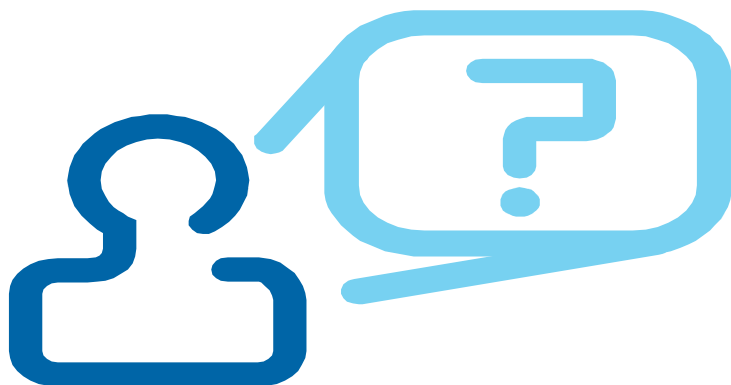
Håndtering af tvivl

At tvivle i disse sager er et fagligt vilkår. Derfor er det vigtigt at have klare og præcise retningslinjer for, hvordan man bør agere, når situationen opstår.

Det er ikke et udtryk for manglende faglighed at være i tvivl, men det er det, hvis man ikke handler på tvivlen og eksempelvis drøfter den med sin nærmeste leder samt gerne med en socialrådgiver og med distriktsteamet.

Bekymring – mistanke – konkret viden

Viden om vold og seksuelle overgreb kan inddeles i tre forskellige niveauer – bekymring, mistanke og konkret viden. På alle niveauer bør man drøfte sagen med sin leder og eventuelt hente sparring ved henvendelse til Center Børn & Læring.

Bekymring

er en diffus oplevelse af, at der er noget galt med et barn eller dets familie. Her er ikke tale om, at man har konkret viden om en handling begået af en bestemt person, men mere en fornemmelse af, at noget er galt.

Mistanke

forstås som mere, end blot en bekymring. Mistanken kan formuleres f. eks. på baggrund af en tidsobservation af barnet, barnets eget udsagn om hændelser, der har fundet sted eller oplysninger, man har fået på anden vis.

Konkret viden

er når et barn har været udsat for en konkret handling, hvor overgreb er begået af en eller flere personer. Denne information kan komme fra barnet/den unge selv, fra krænkeren eller fra vidner.

Tegn og signaler

Medarbejdere og ledere skal være opmærksomme på symptomer og signaler på overgreb. Det er vigtigt, at forholde sig analyserende til sådanne signaler og se dem i et helhedsperspektiv.

Hvis barnet udviser et eller flere signaler eller symptomer, betyder det ikke nødvendigvis, at vedkommende er udsat for overgreb. Som medarbejder er det meget vigtigt at holde øje og vurdere antallet, hyppigheden og varigheden af signalerne og være opmærksom på alle ændringer i et barns og børnegruppens adfærd.

Der kan være stor forskel på de signaler, som børn der er udsat for overgreb udviser. Signalerne er ikke nødvendigvis tristhedstegn, men kan osse være tegn som unaturlig dominerende adfærd, atypiske rollefordelinger i familien, manglende normer i hjemmet, "lukkethed" – hvor barnet ikke fortæller om, hvad det oplever i hjemmet eller måske aldrig har andre børn på besøg.

På de efterfølgende sider beskrives i oversigtsform en række forskellige mulige tegn og signaler på overgreb mod børn.

Oversigterne er opdelt således:

Mulige tegn og reaktioner – seksuelle overgreb

- Fysiske tegn
- Psykiske tegn
- Sociale og adfærdsmæssige tegn

Mulige tegn og reaktioner – vold

- Fysiske tegn
- Psykiske tegn
- Sociale og adfærdsmæssige tegn

Derudover er oversigterne opdelt i forhold til aldersgrupper

- Småbørn
- Mellemstore børn
- Teenagere.

Mulige tegn og reaktioner – seksuelle overgreb

FYSISKE TEGN

Småbørn

- Rødmen, irritation omkring kønsorganer, skede- og endetarmsåbning
- Smerte, kløe, udslæt omkring kønsorganer, skede og endetarmsåbning
- Blødning fra kønsorganer og endetarmsåbning
- Blærebetændelse, skedekatar
- Blod i underbukserne
- Have svært ved at gå eller sidde
- Mave- og fordøjelsessvækkeligheder
- Klager over utilpashed
- Stoppe ting/objekter op i skede- og endetarmsåbning
- Ufrivillig vandladning eller afføring
- Revner i mundvige, sår på munden
- Pådragelse af seksuelt overførte sygdomme
- Synkebesvær, ubehag ift. bestemte fødevarer
- Usædvanlig kropslugt
- Følger ikke normal vækstkurve

Mellemstore børn

Mellemstore børn vil udvise fysiske tegn og symptomer som småbørn.

Herudover:

- Klager over smerter i underlivet, hovedpine, mavepine m.m.
- Vanskeligheder med kropslig kontakt, berøring
- Mangelfuld eller overdreven personlig hygiejne

Teenagere

Teenagere vil udvise de samme tegn og symptomer som småbørn og mellemstore børn.

Herudover:

- Tidlig seksuel aktivitet
- Tidlig graviditet og abort
- Forsøg på at tilbageholde/skjule fysisk udvikling

PSYKISKE TEGN

Småbørn

- Humørsvingninger
- Tristhed
- Angst
- Uforklarlig gråd, skrigeture
- Mareridt, bange for at falde i søvn
- Udvide ligegyldighed, robotlignende adfærd
- Ensomhedsfølelse
- Isolation
- Reagerer ikke på opfordring på kontakt, trækker sig ind i sig selv/i en skal
- Mistillid til voksne
- Utryk tilknytning
- Ukritisk i kontakten til andre

Mellemstore børn

Mellemstore børn vil udvise de samme psykiske tegn og symptomer som småbørn.

Herudover:

- Lav selvfølelse
- Magtesløshed
- Apati
- Skyldfølelse
- Begyndende depression
- Indadvendthed

Teenagere

Teenagere vil udvise de samme psykiske tegn og symptomer som småbørn og mellemstore børn.

Herudover:

- Depression
- Mistillid til andre
- Manglende identitetsfølelse
- Forvirret omkring kønsidentitet
- Forøget skyld og skamfølelse

Mulige tegn og reaktioner – seksuelle overgreb (fortsat)

SOCIALE OG ADFÆRDSMÆSSIGE TEGN

Småbørn

- Ændring i adfærd
- Seksualiseret adfærd
- Overdreven/tvangspræget onani
- Udsædvanlig interesse i og viden om seksualitet udover alders- og udviklingsmæssigt niveau
- Koncentrationsvanskeligheder f.eks. ved leg og samvær med andre
- Leg med dukker, hvor seksuelle overgreb illustreres
- Regredierende adfærd, babysprog
- Udadreagerende, aggressiv adfærd, sparke, slå, bide
- Hyperaktivitet
- Frustration og vrede
- Frygt for og modvilje mod bestemte personer eller steder
- Umotiveret gråd
- Tavshed
- Påførelse af selvforskyldt smerte, f.eks. banke hovedet ind i ting, trække i hår, eller lignende

Mellemstore børn

Mellemstore børn vil udvise de samme sociale tegn og symptomer som småbørn.

Herudover:

- Indlæringsvanskeligheder, manglende koncentration
- Udviser voksen seksuel adfærd, gå forførende, flirtende
- Påfaldende påklædning
- Manglende blufærdighed eller overdreven blufærdighed ift. egen krop og i relation til omgivelserne
- Begyndende selvdestruktiv adfærd
- Tab af kompetencer
- Begyndende udvikling af beskyttelsesstrategier for at undgå seksuelle overgreb eller afsløring heraf
- Mobning
- Begyndende selvmordstanker
- Forlader lokalet, når der kommer en mand/kvinde ind
- Fravær

Teenagere

Teenagere vil udvise de samme tegn og symptomer som småbørn og mellemstore børn.

Herudover:

- Selvskadende adfærd, cutting, selvmordstanker- og forsøg
- Spiseforstyrrelser
- Alkohol og stofmisbrug
- Udviser en modenhed, der ikke er alderssvarende
- Hemmelighedsfulde, skamfulde
- Udvikling af specielt kropssprog, kropsholdning

Mulige tegn og reaktioner – vold

FYSISKE TEGN

Alle aldersgrupper

- Mærker eller slag
- Brandmærker
- Sår på kroppen
- Mærker efter kvælningsforsøg
- Brud på arme og ben, kraveben eller andre knogler
- Hyppige skadestuebesøg
- Hyppige klager over smerter uden synlig grund
- Vanskeligheder med kropslig kontakt, berøring
- Søvnvanskeligheder

PSYKISKE TEGN

Alle aldersgrupper

- Tristhed
- Indadvendthed
- Ensomhedsfølelse, føler sig anderledes
- Isolation
- Utryk tilknytning
- Mistillid til voksne
- Lav selvfølelse
- Hjælpeløshed, magtesløshed
- Skyldfølelse, skamfølelse
- Begyndende depression
- Manglende identitetsfølelse
- Svært ved at løsrive sig fra forældre/løsriver sig for hurtigt

SOCIALE OG ADFÆRDSMÆSSIGE TEGN

Alle aldersgrupper

- Koncentrationsvanskeligheder ift. leg og samvær med andre
- Leg med f.eks. dukker, hvor vold illustreres
- Vanskeligheder med impuls kontrol
- Indlæringsvanskeligheder
- Tab af kompetencer
- Udadreagerende, aggressiv adfærd
- Følelse af frustration og vrede
- Hyperaktivitet, hypersensivitet
- Angst
- Selvdestruktiv og selvskadende adfærd
- Udvikling af beskyttelsesstrategier for at undgå vold eller afsløring heraf
- Overtilpassethed
- Vanskeligheder med at regulere følelser

Samtale med barnet

Et barn kan have svært ved at gengive oplevelsen og forstå betydningen deraf og mangler måske ord og begreber for, de(t) overgreb, som det har været udsat for. Barnets fortælling kan derfor fremstå fantasifuld og usammenhængende. Måske har barnet været overladt til at skabe sin egen forståelse og mening med overgrebene på et tidspunkt, hvor det sprogligt og udviklingsmæssigt ikke har været modent til det. Det er en fagpersons opgave at forsøge at forstå, hvad det er, barnet giver udtryk for. (Barnets prøveballon). Det kan være en udfordring og kræver, at fagpersonen kan sætte sig i barnets perspektiv.

Det er dog ikke sikkert, at et barn, der har været udsat for overgreb, overhovedet italesætter det. - Hvis barnet alligevel en dag taler om det, er det vigtigt at handle professionelt.

Når du taler med et barn, er der nedenstående en vejledning, som du bør følge.

VEJLEDNING

ved samtale med børn, der har været udsat for overgreb

- ***Lyt til barnet (lyt efter barnets prøveballoner)***
- ***Vær empatisk***
- ***Stol på barnet***
- ***Gentag barnets egne ord***
- ***Lad være med at fortolke***
- ***Snak med barnet i tilstrækkelig grad til at finde ud af, om der skal tages yderligere skridt i sagen***
- ***"Afhør" ikke barnet - det er politiets opgave***

Forældresamarbejde og –inddragelse

I Stevns Kommune vægtes det højt, at der fra dagtilbud og skoler etableres et godt samarbejde med forældrene.

Ved inddragelse af barnet og dets forældre er der større mulighed for at etablere et positivt samspil. Ved at gå i dialog og vise respekt, skabes den bedste grobund for et godt forældresamarbejde og dermed det bedste udgangspunkt for at sikre barnets trivsel.

OBS!

Hvis du har viden eller mistanke om overgreb mod et barn, som retter sig mod en eller begge forældre eller en anden person med forældrelignende forhold til barnet, må forældrene **ikke** orienteres, idet sådanne overgreb er omfattet af strafferetslige bestemmelser

I langt de fleste sager om overgreb sker kontakten til barn og forældre enten direkte fra politiet eller fra de sociale myndigheder. Det er vigtigt, at dette overholdes både af hensyn til sagens efterforskning og af hensyn til barnets beskyttelse. Hensynet til sagens efterforskning kan dreje sig om sikring af bevismateriale og eventuel afhøring af barnet. I disse sager koordinerer og varetager politiet og de sociale myndigheder orienteringen af forældrene.

Handlepligt

Alle borgere har pligt til at underrette kommunen, hvis de møder børn, som er udsat for omsorgssvigt eller overgreb. Som professionel har du en såkaldt "skærpet underretningspligt", som går forud for tavshedspligten.

Underretningspligten, Servicelovens § 154

"Den, der får kendskab til, at et barn eller en ung under 18 år fra forældres eller andre opdrageres side udsættes for vanrøgt eller nedværdigende behandling, eller lever under forhold, der bringer dets sundhed eller udvikling i fare, har pligt til at underrette kommunen."

Den skærpede underretningspligt, Servicelovens § 153

"Personer, der udøver offentlig tjeneste eller offentligt hverv, skal underrette kommunen, hvis de under udøvelsen af tjenesten eller hvervet får kendskab til eller grund til at antage

- 1. at et barn eller en unge under 18 år kan have behov for særlig støtte*
- 2. at et barn umiddelbart efter fødslen kan få behov for særlig støtte på grund af vordende forældres forhold, eller*
- 3. at et barn eller en ung under 18 år kan have behov for særlig støtte på grund af barnets eller den unges ulovlige skolefravær eller undladelse af at opfylde undervisningspligten, eller*
- 4. at et barn eller en ung under 18 år har været udsat for vold eller andre overgreb."*

Medarbejdernes personlige underretningspligt

Du skal være opmærksom på, at underretningspligten er personlig og at den gælder uanset faglige uenigheder, som f.eks. hvis din leder ikke vil foretage en underretning.

Handlevejledning

På de efterfølgende sider er udarbejdet en handlevejledning til medarbejdere og ledelse, sådan at der ikke er tvivl om, hvem der gør hvad i en given situation.

Handlevejledningen er opdelt sådan, at der er beskrevet handling i forhold til hvem det er, der har begået overgrebet og i forhold til om det er mistanke eller konkret viden. Det er vigtigt at være opmærksom på, at der er forskel på proceduren alt afhængig af om mistanken retter sig mod en ansat, mod forældre til barnet eller om det er en mere perifer eller måske ligefrem ukendt person.

Derudover er der udarbejdet en handlevejledning i oversigtsform, sådan at der hurtigt kan skabes et overblik over hvilke veje en viden eller mistanke om overgreb skal gå. – Denne finder du bagest i denne folder - og den er udarbejdet sådan, at den kan sættes op på en opslagstavle.

Handlevejledningen er opdelt i forhold til mistanke eller viden om overgreb og i forhold til hvad der er medarbejderens opgave og hvad der er ledelsens opgave. Efterfølgende er det beskrevet, hvad der er kommunens opgave.

MISTANKE

om overgreb begået af en voksen (over 15 år)– evt. familiemedlem

- Medarbejderens opgave
- Ledelsens opgave

VIDEN

om overgreb begået af en voksen (over 15 år) – evt. familiemedlem

- Medarbejderens opgave
- Ledelsens opgave

MISTANKE eller VIDEN

om overgreb begået af en ansat på en skole eller i en institution

- Medarbejderens opgave
- Ledelsens opgave

MISTANKE eller VIDEN

om overgreb begået af et andet barn (under 15 år)

- Medarbejderens opgave
- Ledelsens opgave

MISTANKE

om overgreb begået af en voksen (over 15 år) - evt. familiemedlem

Medarbejderens opgaver

- Gå til din nærmeste leder og orienter om mistanken.
- Lyt til barnet (prøveballon) og spørg åbent og nysgerrigt uden at lægge barnet ord i munden. Undgå at udsørge eller afhøre barnet.
- Foretag systematiske observationer
- Nedskriv hvilke tegn, signaler eller hændelser, der ligger til grund for mistanken. Undgå at tolke på beskrivelserne.
- *Tal ikke med forældre om mistanken, såfremt mistanken retter sig mod disse.*
- Hvis mistanken rejses af en pårørende eller andre, nedskriv da vedkommendes beskrivelse af den konkrete mistanke og undlad også her at tolke på oplysningerne.
- Vis omsorg for barnet, som normalt ikke må modtage behandling, før en eventuel afhøring er afsluttet. Eventuel krisehjælp og behandling koordineres i samarbejde med Center Børn & Læring.
- Tal ikke om mistanken med nogen, der ikke er involveret i sagen.
- Vær opmærksom på den personlige underretningspligt.

Ledelsens opgaver

- Som leder har du ansvaret for behandling af mistanken, herunder ansvar for at sende en underretning til Center Børn & Læring.
- Vurder oplysningerne fra medarbejderen, herunder om karakteren af oplysningerne umiddelbart giver anledning til underretning.
- *Tal ikke med forældre om mistanken, såfremt mistanken retter sig mod disse.*
- Foretag samtidig en umiddelbar vurdering af, om barnet evt. kan være i risiko for yderligere overgreb eller repressalier. I så fald kan en akut underretning til Center Børn & Læring være påkrævet.
- Hvis du er i tvivl, kan du kontakte Center Børn & Læring i en anonymiseret form og bede om hjælp til at foretage en nærmere vurdering af oplysningerne. Du kan også hente sparring hos SISO (tlf. 20 77 11 20) – Videncenter for sociale indsatser ved seksuelle overgreb og vold mod børn.
- Orienter medarbejderen om, hvorvidt oplysningerne har ført til underretning. Hvis dette ikke er tilfældet, rådgiv da medarbejderen om, at vedkommende fortsat vil kunne anvende sin personlige underretningspligt.
- Støt medarbejderen i at kunne rumme den tid, der går, mens en eventuel udredningsproces foregår i Center Børn & Læring.
- Tal ikke om mistanken med nogen, som ikke er involveret i sagen.

VIDEN

om overgreb begået af en voksen (over 15 år) - evt. familiemedlem

Medarbejderens opgaver

- Orienter omgående nærmeste leder om overgrebet.
- Lyt til barnet (prøveballon) og spørg åbent og nysgerrigt uden af lægge barnet ord i munden. Undgå at udspørge eller afhøre barnet.
- Nedskriv hvilke tegn, signaler eller hændelser, der ligger til grund for mistanken. Undgå at tolke på beskrivelserne.
- *Tal ikke med forældre om din viden, såfremt overgrebet er begået af dem.*
- Vis omsorg for barnet, som normalt ikke må modtage behandling, før en eventuel afhøring er afsluttet. Eventuel krisehjælp og behandling koordineres i samarbejde med Center Børn & Læring.
- Tal ikke om din viden med nogen, der ikke er involveret i sagen.
- Vær opmærksom på den personlige underretningspligt.

Ledelsens opgaver

- Hvis forældrenes relation til personen, som har begået overgrebet, er så nær, at denne viden kan skade barnet eller påvirke efterforskningen, skal lederen kontakte Center Børn & Læring for at afklare, hvornår, hvordan og af hvem forældrene skal orienteres.
- *Tal ikke med forældre om din viden, såfremt overgrebet er begået af dem.*
- Foretag en umiddelbar vurdering af, om barnet evt. kan være i risiko for yderligere overgreb, herunder evt. repressalier.
- Områdeleder/skoleleder orienterer forældremyndighedsindehaver, såfremt det ikke er én af dem, der har begået overgrebet.
- Foretag altid akut underretning til Center Børn & Læring – underretning@stevns.dk.
- Uden for normal arbejdstid, kontaktes Midt- og Vestsjællands Politi på telefon 46 35 14 48 eller 114 – og her skal også underrettes på underretning@stevns.dk. Hvis du har brug for sparring i situationen kontaktes vagten i Center Børn & Læring via politiet.

MISTANKE eller VIDEN

om overgreb begået af en ansat på en skole eller i en institution

Medarbejderens opgaver

- Enhver henvendelse, iagttagelse eller formodning om seksuelle overgreb skal altid tages alvorligt, og der skal handles omgående.
- Hvis et barn fortæller om bekymrende forhold, så lyt til barnet og bekræft barnet i, at du tager det alvorligt. – Lad være med at love, at du kan holde det hemmeligt. Du må aldrig "afhøre" barnet eller "lægge ord i munden på barnet".
- Den nærmeste leder underrettes straks.
- Tal ikke om din viden eller mistanke med nogen, der ikke er involveret i sagen.

Ledelsens opgaver

- Enhver henvendelse, iagttagelse eller formodning om seksuelle overgreb skal altid tages alvorligt, og der skal handles omgående.
- Vurder oplysningerne, herunder karakteren af oplysningerne og om der er behov for at indkalde andre relevante personer i forhold til håndteringen af sagen.
- Områdeleder/skoleleder behandler mistanke/viden, herunder ansvar for underretning til Center Børn & Læring samt inddragelse af HR.
- Områdeleder/skoleleder inddrager forældre til det forurettede barn.
- Områdeleder/skoleleder orienterer forældregruppen.
- Støt medarbejdergruppen i at kunne rumme "sagen".
- Tag hånd om den pædagogiske indsats i forhold til de involverede børn – og evt. resten af børnegruppen.
- Tal ikke om din viden eller mistanke med nogen, som ikke er involveret i sagen.

MISTANKE eller VIDEN om overgreb begået af et andet barn (under 15 år).

Børn kan også begå overgreb og udsætte et andet barn for grænseoverskridende adfærd, enten i form af et egentligt voldeligt eller seksuelt overgreb eller en påfaldende aggressiv eller seksualiserende adfærd.

Et barn under 15 år, som har begået et overgreb, kan ikke retsforfølges, men der vil blive iværksat andre foranstaltninger i forhold til barnet. Det er dog vigtigt, at være opmærksom på, at overgrebene kan have samme karakter og konsekvenser for det barn, der udsættes for overgrebene. Derfor bør der handles ligeså alvorligt på disse hændelser, som i de situationer, hvor overgrebene kan føre til straf.

Det er dog altid vigtigt, at vurdere om en seksuel handling mellem børn har været en eksperimenterende leg eller et overgreb.

Vær opmærksom på følgende:

- *Modenhed og aldersforskellen mellem børnene!*
- *Er der tale om gensidig nysgerrighed og fælles eksperimentering?*
- *Er aktiviteten nogenlunde alderssvarende?*
- *Er der krav om hemmeligholdelse?*
- *Er der brugt magt og trusler i forbindelse med samværet?*
- *Virker et af børnene uvillig eller kuet?*
- *Fremtræder der ritualistiske eller sadistiske/voldelige elementer i samværet?*

MISTANKE eller VIDEN om overgreb begået af et andet barn under 14 år.

Medarbejderens opgaver

- Har du selv overrasket børnene i situationen, spørg dem da på en neutral måde om, hvad det er de laver/leger og hvor de eventuelt har set eller kender denne leg fra? – Lyt til børnene og undgå at "afhøre" dem.
- Vejled nænsomt og ikke-fordømmende barnet/børnene til en anden adfærd og vurder om barnet/børnene er i stand til at tage imod en sådan vejledning.
- Drøft og afklar eventuel viden og mistanke med en kollega, som også kender barnet eller begge børn.
- Gå til den nærmeste leder og orienter om, hvad du enten har set, hørt og/eller gjort i den konkrete situation.
- Nedskriv hvilke tegn, signaler eller hændelser der ligger til grund for din viden eller mistanke – undlad tolkninger.
- Hvis du har fået din viden eller mistanke af en pårørende eller andre, nedskriv da vedkommendes beskrivelse så konkret som muligt og undlad også at tolke på disse oplysninger.
- Vis i den efterfølgende periode interesse og omsorg for begge børn (et barn, som har begået overgreb på et andet barn, har også brug for støtte).
- Tal ikke om din mistanke med nogen, der ikke er involveret i sagen.

Ledelsens opgaver

- Vurder oplysningerne fra medarbejderen, herunder om karakteren af oplysningerne tyder mere på en eksperimenterende leg end på en overgrebssituation.
- Hvis du er i tvivl om ovenstående, kan du kontakte Center Børn & Læring og i anonymiseret form bede om hjælp til en nærmere vurdering af oplysningerne, herunder hvornår og hvordan forældrene skal orienteres og inddrages.
- Hvis det er afklaret, at det drejer sig om en bekymrende voldelig eller seksuel handling, skal du eventuelt sammen med medarbejderen, allerede samme dag indkalde og/eller orientere begge børns forældre om hændelsen.
- Ved samtalen med forældre skal du orientere om, at der indsendes en underretning til Center Børn & Læring på hvert af børnene, så de kan få den relevante hjælp og støtte.
- Støt medarbejderen i at kunne rumme den tid, der går, mens underretningsprocessen foregår i Center Børn & Læring.
- Tag hånd om den pædagogiske indsats i forhold til de involverede børn – og evt. resten af børnegruppen.

Kommunens opgaver når underretningen er afleveret

I dette afsnit beskrives kommunens opgaver efter underretningen er afleveret – hvem der tager sig af hvad, og hvordan medarbejdernes sikkerhed varetages.

Center Børn & Læring

Når underretningen er afleveret, vil Center Børn & Læring inden for 6 arbejdsdage fremsende en kvittering for modtagelse af underretningen til underretteren.

Umiddelbart efter underretningen er modtaget, vil Center Børn & Læring vurdere, om der skal ske politianmeldelse. Det vurderes evt. i samarbejde med politiet og Børnehus Region Sjælland, om der skal foretages yderligere sikkerhedsmæssige foranstaltninger for at sikre barnet mod yderligere overgreb, ligesom det vurderes, om familien har behov for særlig støtte.

Hvis Center Børn & Læring vurderer, at der er behov for særlig støtte i forhold til barnet eller familien, foretages en børnefaglig undersøgelse (§50-undersøgelse), hvor der indhentes alle relevante oplysninger fra skoler, institutioner m.v.

Politiet

Hvis mistanke eller viden om et overgreb er af en art, så politiet inddrages, er det deres rolle at vurdere, om der er sket et strafbart forhold, og om der er en begrundet mistanke om et strafbart forhold, som betyder, at der skal rejses en sigtelse. Derudover vurderer politiet, om der evt. skal foretages en retsmedicinsk undersøgelse med henblik på mulig sporsikring til brug for en evt. retssag.

Herefter er det anklagemyndigheden, som træffer afgørelse, om der skal rejses tiltale.

Pressen

Alle henvendelser fra pressen i sager om overgreb på børn håndteres af Centerchef Børn & Læring og politiet.

Sikkerhed for medarbejderne

I sager, hvor der har været overgreb mod børn, kan der i sagsgangen opstå situationer, hvor de professionelle i konfrontation med den mistænkte krænker kan blive udsat for vold eller trusler. Derfor er det vigtigt, at der i beredskabet er fokus på medarbejdernes sikkerhed.

Den nærmeste leder er den, der sammen med medarbejderen vurderer, hvad det er for en form for hjælp, der evt. er behov for og om den kan gives inden for Centrets egne rammer.

Stevns Kommune har indgået en konsultantaftale, hvor der er mulighed for at modtage professionel hjælp fra et rådgivningsteam bestående af blandt andet psykologer.

Det er lederen der evt. kontakter HR på tlf. 51 16 81 87 eller 56 57 50 35, hvorefter HR formidler kontakten mellem psykolog og medarbejder. En medarbejder kan rette henvendelse direkte til HR med henblik på formidling af professionel hjælp i situationer, hvor det ikke er muligt, at kontakten sker gennem lederen.

Ved akutte alvorlige hændelser kan der ydes hjælp inden for 2 timer.

Opfølgning

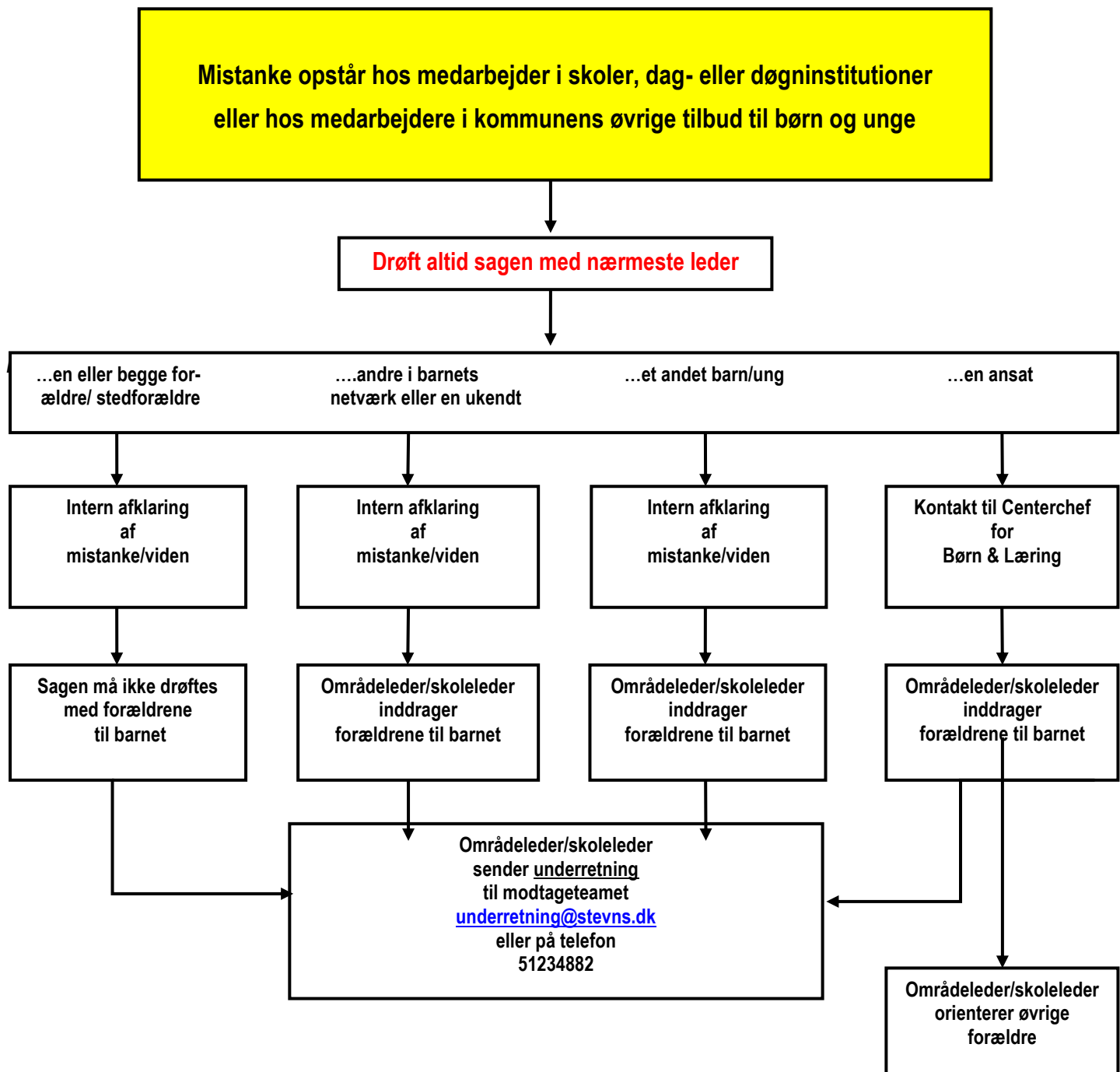
Efter en sag omkring overgreb på børn og unge, er det vigtigt med en opfølgning, så alle parter – ikke mindst barnet/den unge – kommer videre på en ordentlig måde.

Når det er muligt, er det altid en god måde, at afslutte en sag på, at indkalde de involverede parter til et opfølgningsmøde, hvor forældre, pædagoger/lærer og socialrådgiveren drøfter forløbet. Det er socialrådgiveren på sagen, der er tovholder.

Derudover er det vigtigt, at den læring, der har ligget i forløbet, bliver indsamlet og viderebragt til gavn for fremtidige sager.

BEREDSKABSPLAN VEDR. SEKSUELT MISBRUG / VOLD MOD BØRN OG UNGE

Hvad skal du som medarbejder eller leder af en institution/skole gøre, hvis der er en bekymring for, mistanke eller viden om overgreb mod et barn eller en ung.

Kontaktpersoner

Ledende socialrådgiver
Jens Christian Lund
Tlf. 56 57 50 65
Leder af PPR og Familiehuset
Vagn Sørensen
Tlf 40 46 60 06

Kontaktpersoner

Centerchef Børn & Læring
Anton Svendsen
Tlf. 30 16 90 90

Modtageteamet

Tlf. 51 23 48 82

Den sociale døgnvagt

Kontaktes via politiet udenfor
Rådhusets åbningstid.
Midt- og Vestsjællands Politi
Tlf. 46 35 14 48

Nyttige adresser og telefonnumre samt nyttig litteratur

Underretning via e-mail

underretning@stevns.dk

Kontaktgruppe vedr. seksuelle overgreb på børn

Centerchef Børn & Læring Anton Svendsen	antsve@stevns.dk	56 57 50 70 30 16 90 90
Ledende socialrådgiver Jens Christian Lund	JenLun@stevns.dk	56 57 50 65 30 16 91 12
Psykolog Vagn Sørensen	vagsor@stevns.dk	56 57 50 74 40 46 60 06

Rådgivning og viden

SISO: Telefonrådgivning for professionelle om børn og seksuelle krænkelser
www.socialstyrelsen.dk/born/overgreb/iso 20 77 11 20

SMB: Team for seksuelt misbrugte børn, Rigshospitalet
www.rigshospitalet.dk 35 45 39 84

Projekt Janus: Forsknings- og behandlingsprojekt vedrørende børn og unge med seksuelt grænseoverskridende adfærd
www.projekt-janus.dk 33 69 03 69

Børnehuset Regionen Sjælland: Benyttes, hvor der er behov for tværsektoriel indsats
http://socialstyrelsen.dk/born-og-unge/overgreb/boernehuse/find-dit-boernehuse#.U5_0REbFnp4.mailto
55 88 33 80

Litteratur

"Seksuelle overgreb/fysisk vold – før, efter og under" – inspirationskatalog, kan findes på
www.socialstyrelsen.dk/born/overgreb/iso

"Seksuelle overgreb mod børn i en daginstitution" – rapport fra Århus Kommune, kan findes på
www.socialstyrelsen.dk/born/overgreb/iso

"Handleplan for sager om overgreb i daginstitutioner" – anbefalinger fra BUPL og FOA, kan findes på
www.bupl.dk